

بازار چین، معدن طلای واقعی یا درخشندگی ظاهری؟

مترجم: مهرشید متولی^۱

گفته می‌شود: "برای موفقیت باید در بطن کار بود"، ولی مقررات جدیدی که اخیراً CIRC وضع کرده است وحشتی در میان بیمه‌گران اتکایی افکنده است زیرا آنهایی که هنوز پروانه فعالیت در چین نگرفته‌اند ممکن است حجم قابل توجهی از فرصت‌های موجود را از دست بدهند.

۱۱ دسامبر ۲۰۰۱، بعد از پانزده سال مذاکره، جمهوری خلق چین به سازمان تجارت جهانی پیوست. در آن زمان همگان بر این باور بودند که عضویت در سازمان تجارت جهانی موجب تغییرات قانونی و آزادسازی گسترده در بازار چین خواهد شد. با وجودی که در بسیاری از بخش‌ها بی‌تردید پیشرفت‌هایی صورت گرفته‌است، الزاماً چیزی نصیب بیمه اتکایی نشده است.

در دسامبر ۲۰۰۵ کمیسیون نظارتی بیمه چین CIRC، "مقررات اجرایی بیمه‌گری اتکایی" (مقررات ۲۰۰۵) را وضع کرد. مقررات جدید شامل قراردادهای بیمه اتکایی و شرکت‌های چینی و شرکت‌های با سرمایه‌گذاری خارجی می‌شود. در نخستین مرحله، مقررات جدید بیان‌گر اقدامی مهم در ایجاد فرصت‌هایی برای دست‌اندرکاران خارجی بازار و افزایش رقابت است. با این حال، با بررسی دقیق‌تر معلوم شد که ممکن است تأثیر معکوس داشته باشد.

قبل از الحاق

قبل از ورود به سازمان تجارت جهانی، چین به آرامی شروع به گشودن درهای صنعت بیمه به روی سرمایه‌گذاران خارجی کرد. در سال ۱۹۹۵ "قانون بیمه چین" و چارچوب نظارتی شرکت‌های داخلی و

۱. دارای مدرک حرفه‌ای بیمه (ACII) از لندن.

خارجی وضع شد و از سال ۱۹۹۸ به بعد اداره صنعت بیمه با CIRC و مستقیماً تحت نظر شورای حکومتی قرار گرفت. همچنین به سرمایه‌گذاران خارجی اجازه داده شده است که شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک، شرکت‌های سهامی تضامنی با مسئولیت محدود و شعب در چین تأسیس و بیمه‌های زندگی و غیر زندگی را ارائه کنند. به بیمه‌گران خارجی که دارای اقلیت سهم در شرکت‌های بیمه چین بودند، تأییدیه رسمی اعطا شد. متقاضیان سرمایه‌گذاری با دو قید مواجه بودند؛ مقدار سرمایه‌گذاری به ۲۵ درصد کل سرمایه محدود می‌شد و هیچ بیمه‌گر خارجی نمی‌توانست بیش از ۵ درصد سرمایه سهام را نگه‌دارد.

به دلیل ممنوعیت‌هایی برای بیمه‌گران خارجی، پیشرفت بازار داخلی کماکان محدود باقی ماند. بیمه‌گران خارجی فقط می‌توانستند بیمه‌نامه‌های تأیید شده را به مؤسسه‌های سرمایه‌گذاری خارجی، شرکت‌های خارجی و افراد خارجی ارائه کنند، به‌علاوه بیمه‌نامه‌ها در سطح کشور ارائه نمی‌شد. در همین زمان بخش بیمه اتکایی عملاً در انحصار "چایناری" بود. در سال ۲۰۰۱ هنوز بیمه‌گران می‌بایست قبل از واگذاری ریسک‌هایشان به شرکت‌های دیگر، ۲۰ درصد تمام ریسک‌های صادر شده را به "چایناری" واگذار کنند.

بنابراین در آستانه الحاق به سازمان تجارت جهانی بخش بیمه و بیمه اتکایی چین هنوز محدودیت‌هایی برای سرمایه‌گذاران خارجی داشت. چین در صدور مجوز ورود برای بیمه‌گران خارجی به بازارهای خود بسیار انتخابی عمل می‌کرد و تمام سرمایه‌گذاری‌ها در صنعت بیمه مشروط به تأیید رسمی CIRC بود. در حال حاضر هم وضعیت به همان صورت و بدون تغییر مانده است.

اصلاح مقررات و رشد بازار

از زمان ورود چین به سازمان تجارت جهانی، صنعت بیمه تغییر اساسی کرده است. از جمله پیروی از استانداردهای بین‌المللی. با وجودی که قطعاً بازار رشد داشته است، این رشد به دلیل افزایش تعداد شرکت‌های خارجی در بازار نبوده است. کماکان حجم قابل توجهی ریسک بیمه نشده وجود دارد. برای مثال، بعضی گزارش‌ها حاکی از آن است که حدود ۲۰ درصد پروژه‌های ساختمانی که در پکن در دست ساخت است تحت پوشش هیچ نوع بیمه پیمانکاران نیست. تعداد بیمه‌گران خارجی فعال در رشته‌های زندگی و غیر زندگی نیز نشان دهنده تغییراتی بسیار مختصر است. با وجود این که کل تعداد بیمه‌گران

خارجی از ۱۹ شرکت در سال ۲۰۰۱ به ۴۱ شرکت در سال ۲۰۰۵ رسیده است، سه بیمه‌گر بزرگ داخلی کماکان ۸۰ درصد پوشش‌های بیمه‌ای را صادر می‌کنند و ۱۰ شرکت صدر بازار، ۹۵ درصد سهم بازار را دارند و باید گفت که هیچ‌کدام از این ۱۰ شرکت، بیمه‌گر خارجی نیستند.

تغییرات شامل بازار بیمه اتکایی نیز شده است. به تبعیت از الزامات سازمان تجارت جهانی، از سال ۲۰۰۱ به بعد واگذاری اجباری به "چایناری" به صورت مرحله‌بندی سالانه تعدیل شد، به این ترتیب که تا سال ۲۰۰۵ بیمه‌گران ملزم شدند فقط ۵ درصد حق بیمه داخلی و ریسک‌های خود را به "چایناری" واگذار کنند. "مقررات تأسیس شرکت‌های بیمه اتکایی" در سپتامبر ۲۰۰۲ لازم‌الاجرا شد و تعهدات در قبال سازمان تجارت جهانی مبنی بر گشودن درهای صنعت بیمه اتکایی به روی سرمایه‌گذاران خارجی را رسمیت بخشید. این مقررات اولین مقرراتی بود که مشخصاً بر شرکت‌های چینی و شرکت‌هایی با سرمایه‌گذاری خارجی‌ها که در سرزمین اصلی چین در بخش بیمه اتکایی فعالیت می‌کردند، نظارت می‌کرد.

وضعیت در چین و چشم‌انداز بیمه‌گران خارجی که در حال حاضر در بازار چین فعالیت می‌کنند به فلاکت نیفتاده است. شکی نیست که CIRC تلاش‌هایی برای اصلاح بازار به عمل می‌آورد. قانون سال ۱۹۹۵ بیمه در سال ۲۰۰۲ اصلاح شد تا از گسترش اصلاحات در صنعت بیمه اتکایی حمایت کند و الزامات مقرراتی که چین تحت تعهدات خود با سازمان تجارت جهانی دارد هماهنگ سازد. سمت و سوی این اصلاحات، مقررات بازار و سیاست‌هاست. با این حال CIRC هنوز باید برای گشودن کلاف سردرگم بوروکراسی که متقاضیان خارجی ورود به بازار چین با آن روبه‌رو هستند، تلاش‌هایی انجام دهد. متقاضیان خارجی هنوز باید برای مجوز نمایندگی اقدام کنند و تنها دو سال بعد می‌توانند مجوز فعالیت کامل بگیرند، حتی بعد از دو سال هم تأیید یا عدم تأیید متقاضی معلوم نیست که چقدر طول بکشد.

مقررات در سال ۲۰۰۶

اخیراً CIRC مقررات سال ۲۰۰۵ را وضع کرده است. این مقررات به طور یکسان شامل شرکت‌های بیمه چینی و شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی می‌شود. اهمیت عمده‌ای که این مقررات دارد این است که واگذاری اجباری اتکایی (۵ درصد همه ریسک‌های صادر شده) به "چایناری" حذف شده است. از اول

دسامبر سال ۲۰۰۵، دست کم ۵۰ درصد تمام قراردادهای اتکایی بیمه‌نامه‌های اتکایی چین می‌بایست در ابتدا به حداقل دو بیمه‌گر اتکایی حرفه‌ای که در داخل کشور مجوز فعالیت دارند پیشنهاد شود. در زمان چاپ این مقاله، شش بیمه‌گر اتکایی که مجوز فعالیت در چین را دارند عبارتند از چایناری، شرکت PICC ری، چاینالایف ری، مونیخ ری، سوئیس ری و جنرال کلن ری. موضوع این است که برای شرکت‌هایی که برای فعالیت در چین تأسیس نشده‌اند، مقررات جدید بازار اتکایی، چین را فاقد جذابیت می‌کند. در نوامبر سال ۲۰۰۵ به لویدز تأییدیه اعطا شد تا در داخل خاک چین فعالیت اتکایی انجام دهد. علاوه بر آن، بیمه‌گران خارجی که در چین فعالیت می‌کنند مجاز نیستند هیچ سهمی از مؤسسات وابسته را بدون تأیید CIRC بیمه اتکایی کنند. تا این تاریخ CIRC برای عملکرد رویه جدید، دستورالعملی صادر نکرده است. سایر نکات مشخص این مقررات جدید شامل الزامات زیر است:

- ◀ شرکت بیمه مستقیم نباید بیش از ۸۰ درصد بیمه‌نامه‌ها یا حداکثر مسئولیت خود را نزد یک شرکت اتکایی، بیمه اتکایی کند.
 - ◀ هیچ قرارداد اتکایی زمانی، که به مؤسسات وابسته بیمه‌گر داده شده است نباید از ۲۰ درصد کل حجم معاملات بیمه‌گر یا حداکثر مسئولیت وی تجاوز کند.
 - ◀ شرکت واگذارنده تمام اطلاعات سرمایه‌گذاری مستقیم و تعهدات مربوط به اتکایی را می‌بایست به شرکت بیمه اتکایی ارائه کند و
 - ◀ توانگری شرکت‌های تابعه اتکایی در چین می‌بایست با استناد به توانگری شرکت‌های مادر تعریف شود.
- همچنین قواعد جدید مربوط به کارگزاران بیمه به شرح زیر است:
- ◀ کارگزاران بیمه می‌توانند قراردادهای بیمه‌ای جدید طراحی و ارائه کنند.
 - ◀ کارگزاران می‌بایست مطابق توافقنامه با شرکت‌های واگذارنده، صورت وضعیت‌ها و صورت حساب‌ها را تنظیم کنند و نباید حق بیمه اتکایی، خسارت اعاده شده، کارمزد اتکایی یا هزینه‌های اعاده شده را حیف و میل کنند یا پیش خود نگه‌دارند.
 - ◀ بنا به درخواست شرکت‌های واگذارنده یا اتکایی، کارگزاران می‌توانند در مراحل مختلف رسیدگی و پرداخت خسارت همکاری کنند.

بنا به درخواست شرکت‌های اتکایی، کارگزاران اتکایی مطابق توافقنامه‌ای که با شرکت‌های واگذارنده دارند، می‌بایست سهم نگهداری شرکت‌های واگذارنده و مسائل دیگر مربوط به بیمه مستقیم را به شرکت‌های اتکایی اطلاع دهند.

بند آخر از نظر مجمع واسطه‌گری مورد توجه قرار گرفته است زیرا اگر اطلاعات درخواستی ربطی به تصمیم‌گیری در قبول و صدور نداشته باشد، برای کارگزاران تضاد منافع ایجاد می‌کند.

بدون مجوز از کار خبری نیست

موضوع اینجاست که مقررات جدید فعالیت اتکایی بیمه‌گران خارجی بدون مجوز را در چین محدود می‌کند. یعنی درصد بالایی از ریسک‌ها و حق‌بیمه اتکایی در داخل چین می‌ماند، چه نزد مؤسسات چینی و چه برای بیمه‌گران خارجی مجاز به فعالیت در چین. محدودیت بالقوه‌ای که مقررات جدید بر بیمه‌های اتکایی قابل صدور به خارج تحمیل کرده است ممکن است موجب شود تا بیمه‌گرانی که مجوز مربوطه را اخذ نکرده‌اند، بخش قابل توجهی از عملیات بیمه‌گری را از دست بدهند. پیش از این بیمه‌گران می‌توانستند تا ۹۵ درصد اتکایی مجاز خود را به خارج از چین پیشنهاد کنند. شرایط فعلی ایجاب می‌کند که دست کم ۵۰ درصد را به بیمه‌گران اتکایی مجاز در داخل کشور واگذار کنند. این الزام مسلماً فقط پیشنهاد ۵۰ درصد ریسک‌های صادر شده است و در حال حاضر مشکل بتوان حدس زد که چه درصدی از ریسک را بیمه‌گرانی که مجوز فعالیت داخلی دارند، خواهند پذیرفت. با این حال و با وجودی که صنعت بیمه سرزمین اصلی چین گسترده‌تر می‌شود، پیامی که برای بیمه اتکایی دارد واضح نیست. گرچه به نظر می‌رسد چین در تئوری به تعهدات خود در قبال سازمان تجارت جهانی پای‌بند است، در عمل ساختار نظارتی ممکن است همچون گذشته متضمن محدودیت فرصتی فعالان خارجی باشد.

واژگان کلیدی:

سازمان تجارت جهانی، چین، بیمه اتکایی

منبع:

Gareth Thomas, "Fool's Gold or ElDorado?", *The Review*, April 2006.